

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 28 grudnia 2020 r.

ZP-NKWR.431.2.51.2020.TB

Pani
Dorota Młodecka
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kotli

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 26 – 27 listopada 2020 r. na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Tomasz Borecki - inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu oraz Emilia Molska - Kaźmierczak – inspektor wojewódzki, przeprowadzili zdalnie kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kotli, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GOPS”.

Przedmiotem kontroli była ocena organizacji systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodności zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami pracowników Ośrodka realizujących zadania wynikające z ustawy, w okresie od 1 listopada 2019 r. do 26 listopada 2020 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 16 czerwca 2020 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na II półrocze 2020 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 listopada 2019 r. do 26 listopada 2020 r. funkcję Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kotli pełniła Pani Dorota Młodecka, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 10. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Dyrektora GOPS.

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą Nr XXIX/150/17 Rady Gminy Kotła z dnia 18 stycznia 2017 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kotli przyjęto przedmiotowy dokument. W rozdziale I § 2 ust. 1 pkt 10 ww. dokumentu wskazano, że GOPS realizuje zadania wynikające z ustawy. Następnie uchwałą Nr XII/117/20 Rady Gminy Kotła z dnia 14 lutego 2020 r. w sprawie zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kotli dokonano w nim zmian.

(dowód: akta kontroli str. 15-19)

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą Nr III/13/18 Rady Gminy Kotła z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kotła na lata 2019 – 2021 zatwierdzono powyższy Program. Jako cel główny wskazano: *„Wspieranie rodzin z gminy Kotła w wypełnianiu ich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci”*. Wyznaczono cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.
2. Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.
3. Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi.

Dla celu głównego oraz celów szczegółowych przyporządkowano zadania do wykonania w ramach Programu i wskaźniki ich realizacji. Ośrodek został wyznaczony koordynatorem Programu, dodatkowo wymieniono również inne podmioty odpowiadające za jego realizację, np.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie, Powiatowy Zespół Pieczy Zastępczej w Głogowie, gminne placówki oświatowe, Policję, Urząd Gminy w Kotli, Gminny Ośrodek Zdrowia w Kotli, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kotli, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (przy Wójcie Gminy Kotła), Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przemocy w Rodzinie oraz sądy, kuratorów sądowych, organizacje pozarządowe, rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze. Ponadto, w przedmiotowym dokumencie

wymieniono placówki wsparcia dziennego, natomiast na terenie Gminy Kotla takie formy systemu wspierania rodziny w okresie objętym kontrolą nie funkcjonowały.

Wójt Gminy za pośrednictwem Dyrektora Ośrodka przygotował roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2019, które zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy, do dnia 31 marca 2020 roku złożył Radzie Gminy Kotla. W dokumencie zawarto informacje o działaniach podjętych przez instytucje funkcjonujące na terenie Gminy Kotla.

(dowód: akta kontroli str. 20-37)

W myśl art. 10 ust. 3 ustawy, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w Gminie zapewniano:

1. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

Mieszkańcy Gminy w okresie objętym kontrolą mogli w przedmiotowym zakresie skorzystać m.in. z oferty Miejskiego Centrum Wspierania Rodziny w Głogowie, np.: wziąć udział w warsztatach „Szkoły dla rodziców”, grupach wsparcia, pomocy psychologa i innych specjalistów. Ponadto, na terenie Gminy prowadzone były indywidualne terapie przez terapeutę dla osób uzależnionych, a także można było skorzystać z pomocy psychologa. Obaj specjaliści przyjmowali osoby w kryzysie w pomieszczeniach GOPS raz w miesiącu. Dodatkowo w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Kotli prowadzono indywidualne konsultacje dla rodziców i opiekunów (160 godzin). Podczas zebrań ogólnoszkolnych oraz klasowych realizowano działania edukacyjne dla rodziców. Dotyczyły głównie bezpiecznego korzystania z Internetu, problemów rozwojowych dzieci oraz trudności wychowawczych. Przez cały rok monitorowano realizację obowiązku szkolnego, przypominano rodzicom i uczniom o spoczywających na nich obowiązkach. Ponadto, udzielano uczniom i ich rodzicom (opiekunom prawnym) porad dotyczących rozwiązywania dostrzeżonych problemów z nauką lub zachowaniem. W przypadku uczniów sprawiających poważne problemy wychowawcze organizowano „Komisje Opiekuńczo – Wychowawcze” z udziałem rodzica, dyrektora szkoły, pedagoga i wychowawcy, a w szczególnych przypadkach również dzielnicowego. Zarówno uczniowie, jak i rodzice mogli skorzystać na terenie szkoły z pomocy i wsparcia specjalistów: psychologa, logopedy, neurologopedy, pedagogów szkolnych i pedagogów specjalnych.

Dodatkowo wsparcie w zakresie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego udzielane było przez dyrektora GOPS, pracowników socjalnych i asystenta rodziny zatrudnionych w kontrolowanej jednostce, w zakresie ich obowiązków służbowych oraz zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Mieszkańcy Gminy korzystali również ze wsparcia

Poradni Pedagogiczno - Psychologicznej w Głogowie. Dodatkowo Stowarzyszenie Szansa w Głogowie na podstawie umowy zawartej z GOPS, świadczyło kompleksową pomoc dzieciom, które doświadczyły przemocy, wykorzystywania seksualnego lub były świadkami poważnych przestępstw.

2. Terapie i mediacje

Jak wskazano powyżej, na terenie GOPS osoby wymagające terapii mogły skorzystać z pomocy terapeuty oraz psychologa. Wsparcie w formie mediacji rodziny z Gminy Kotla otrzymywały w jednym z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej działających na terenie powiatu głogowskiego zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 294 ze zm.). Na terenie Gminy Kotla punkt znajdował się w budynku, w którym siedzibę miał również Ośrodek. Mediacje prowadzono w czwartki w godzinach od 14:00 do 18.00. Dodatkowo taką formę pomocy mieszkańcom Gminy Kotla, w ramach współpracy, oferował Sąd oraz PCPR w Głogowie.

3. Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Na terenie Gminy Kotla, z uwagi na brak zapotrzebowania, nie były prowadzone usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne.

4. Pomoc prawną, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego

Wyżej wymienione wsparcie można było uzyskać w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej. Udzielane były w poniedziałki, wtorki, środy i piątki w godzinach od 8.00 do 12.00. Ponadto, taką formę wsparcia mieszkańcy Gminy otrzymywali również bezpłatnie w Stowarzyszeniu Szansa w Głogowie lub w Stowarzyszeniu Dom Usamodzielnienia w Głogowie.

5. Spotkania dla rodzin, mające na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Kotla nie funkcjonowała żadna grupa wsparcia dla rodzin z uwagi na brak zainteresowania taką formą pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 38-39)

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy. Gmina realizowała cele Programu Wspierania Rodziny, m.in. poprzez przydzielanie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji asystenta rodziny, co było zgodne z art. 11 ustawy oraz współpracę z pracownikami socjalnymi Ośrodka. Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą w GOPS zatrudniony był jeden asystent rodziny, w wymiarze pełnego etatu. Zgodnie z art. 17

ust. 3 ustawy, praca asystenta rodziny nie była łączona z pełnieniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była wykonywana. Asystent rodziny nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym.

(dowód: akta kontroli str. 40)

Kontrola wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- W przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.). Następnie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny sporządzał wnioski o powyższą formę wsparcia, przekazując go Dyrektorowi GOPS.
- Każdorazowo rodziny pisemnie wyrażały zgodę na współpracę z asystentem rodziny.
- Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy, dla każdej rodziny powinien być opracowany plan pracy z rodziną obejmujący zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawierający terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty. Zatrudniony w Ośrodku asystent rodziny sporządzał plany w formie tabelarycznej. Poszczególne kolumny odnosiły się do: „celu szczegółowego”, „działań”, „terminu i miejsca wykonania”, „osoby odpowiedzialnej za wykonanie”, „przewidywanych efektów działań”.
- Kolejne plany pracy z rodziną powstawały po dokonaniu okresowej oceny sytuacji rodziny.
- Wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem.
- W skontrolowanych aktach rodzin wspieranych przez asystenta znajdowały się także sporządzone przez niego: karty pracy asystenta z rodziną i na jej rzecz oraz opisy sytuacji rodziny.
- Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy w szczególności dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy. Asystent rodziny sporządzał wymagane oceny, a następnie przekazywał je Dyrektorowi GOPS. We wszystkich przypadkach przestrzegano 6 miesięcznego terminu ich sporządzenia. Ponadto, z treści dokumentu wynikała zasadność dalszej współpracy.

- Przedmiotowe dokumenty były każdorazowo pieczętowane i podpisywane przez asystenta rodziny oraz Dyrektora GOPS.

W okresie podlegającym kontroli pracą asystenta rodziny zostało wspartych 13 rodzin, z czego w 5 zakończono współpracę i prowadzono w nich monitoring.

(dowód: akta kontroli str. 40, 44-314)

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Dyrektor Ośrodka poinformował, że Ośrodek zorganizował w 2019 r. dla rodziców, pracowników GOPS oraz szkoły bezpłatne szkolenie dotyczące problemu dopalaczy i narkotyków. Szkolenie zorganizowano przy współpracy z Komendą Powiatową Policji w Głogowie. W 2020 r. we współpracy ze Stowarzyszeniem Szansa w Głogowie planowano zrealizować szkolenie, którego tematyka miała obejmować problematykę dziecka doznającego przemocy. Natomiast z uwagi na epidemię koronawirusa jego termin został przełożony.

Jednocześnie Dyrektor Ośrodka poinformował, że na terenie Gminy nie ma osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Pracownicy socjalni prowadzili działania motywujące mieszkańców do podjęcia się tej roli, jednak nie było chętnych. Ośrodek na swojej stronie internetowej miał na stałe umieszczoną informację o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia tej funkcji. Ponadto, Dyrektor GOPS posiadał upoważnienia Wójta Gminy Kotla do ustanawiania rodzin wspierających, zawierania i rozwiązywania z nimi umów oraz do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu wspierania rodziny.

(dowód: akta kontroli str.40, 315-318)

Zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy gmina ma obowiązek prowadzić placówkę wsparcia dziennego. W okresie objętym kontrolą tego typu jednostka na terenie Gminy Kotla nie działała, choć jak wcześniej wspomniano w Gminnym Programie Wspierania Rodziny tego typu jednostka była wymieniona jako jeden z realizatorów Programu. Dyrektor Ośrodka poinformował, że Gmina realizowała działania na rzecz rodzin i dzieci poprzez prowadzenie przez Gminny Ośrodek Kultury świetlic w dziewięciu miejscowościach: Sobczyce, Głogówko, Kozie Doły, Skidniów, Grochowice, Chociemyśl, Kulów, Kotla, Krzekotówek. Zajęcia świetlicowe odbywały się w wymiarze po dwie godziny, raz w tygodniu w salach wiejskich lub innych dostępnych obiektach na terenie ww. miejscowości, ale nie były to zadania w rozumieniu ustawy. W spotkaniach regularnie w 2019 r. uczestniczyło około 180 dzieci. Z uwagi na fakt, że Gmina Kotla nie realizuje zadania własnego w zakresie prowadzenia

placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsca dla dzieci, organ kontroli powiadomi Wójta Gminy Kotła odrębnym pismem.

(dowód: akta kontroli str. 41)

Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do łącznej liczby 13 dzieci z 8 rodzin. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, wydatki ponoszone były odpowiednio w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2 rodzinach, z których 4 dzieci przebywała w pieczy zastępczej był przydzielony asystent rodziny, z tego 1 rodzina zrezygnowała ze współpracy. Natomiast rodzice pozostałych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej odmówili współpracy z asystentem rodziny lub przebywali poza terenem Gminy Kotła.

(dowód: akta kontroli str. 42, 319-338)

Kontrola kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka prowadzących pracę z rodziną potwierdziła, że spełniają oni w tym zakresie wymogi określone przepisami prawa. W przypadku wykształcenia asystenta rodziny, analiza akt osobowych wykazała, iż posiadał on kwalifikacje zgodne z art. 12 ustawy. Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy, asystent rodziny powinien podnosić swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń, a gmina je finansować. Z uwagi na stan epidemiczny w kraju, w okresie objętym kontrolą asystent nie uczestniczył w szkoleniach. Dyrektor Ośrodka oświadczył, że w tym okresie również nie wpłynęła do GOPS żadna oferta w tym zakresie. Natomiast w 2019 r. asystent uczestniczył w 5 szkoleniach związanych z tematyką jego pracy.

Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny: „Rządowy Program Karta Dużej Rodziny”, „Posiłek w szkole i w domu”, „Program Rodzina 500+”, „Program Dobry Start” oraz „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, w ramach którego współfinansowano zatrudnienie asystenta rodziny.

(dowód: akta kontroli str.42-43,339-363)

W toku postępowania kontrolnego przeprowadzonego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kotli nie stwierdzono występowania nieprawidłowości.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

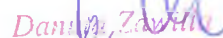

.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

pracownik nieobecny

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

KIEROWNNIK ODDZIAŁU
Metzom i Kontroli Wsparcia Rodziny
Wizyczne Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewa Olejniczak